

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 71287-11-20 מדינת ישראל נ' דהן ואח'

לפני כבוד השופטת מיקה בנקי

מדינת ישראל – בנק ישראל

תובע

נגד

1. יוסף יוסי דהן
2. (ניתן פס"ד)

נתבעים

פסק דין

תביעה אזרחית כספית נגררת לפלילים לאחר הרשעת הנתבע בזיוף שטרות כסף ושימוש בהם.

הצדדים וההליך עד כה

1. התובע, בנק ישראל, הוא בעל זכויות היוצרים בשטרות הכסף המודפסים ומופצים במדינת ישראל.
2. הנתבע הורשע על פי הודאתו בת"פ (שלום י-ם) 37293-06-18 מדינת ישראל נ' יוסף דהן ואח' בזיוף ובהחזקת חומר לזיוף שטרי כסף וכן בשימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות. על פי הרשעתו הנתבע מכר לסוכן משטרתי בשתי הזדמנויות שונות שטרות מזויפים על סך כולל של כ-70 אש"ח ובהזדמנות שלישית התעתד למכור שטרות נוספים על סך של כ-150 אש"ח.
3. בנק ישראל הגיש תביעה זו כתביעה נגררת לפלילים בהתאם לסעיף 77 בחוק בתי המשפט [נוסח משולב] תשמ"ד-1984 לפיצוי ללא הוכחת נזק על פי חוק זכות יוצרים תשס"ח-2007 בשל הפגיעה בזכויות היוצרים בשטרות ותוך התייחסות לנזק הכלכלי של הפגיעה בזכויות היוצרים עצמן ולמשמעות הרחבה של זיוף כאמור.
4. התביעה הוגשה נגד הנתבע ונגד נתבעת נוספת, בת-זוגו בעת ביצוע העבירות. התביעה נגד הנתבעת הסתיימה בהסדר פשרה ולטענת התובע חלקה של נתבעת זו בביצוע העבירות קטן יותר מהותית מחלקו ופעולותיו של הנתבע.
5. הנתבעים יוצגו תחילה יחדיו ע"י עורך-דין מהאגף לסיוע משפטי, אך בהמשך לא ניתן היה לייצגם במשותף. על פי הודעת בא-כוחו הקודם של הנתבע, ובעת שהנתבע ריצה עונש מאסר (בעניין אחר), מונה לו כבר בחודש מאי 2023 עו"ד אחר ע"י האגף לסיוע משפטי ואולם גם ייצוג זה לא צלח. האגף לסיוע משפטי המשיך ככל הנראה בפעולות לאיתור עורך-דין חלופי – אך לא עדכן את בית המשפט בדבר.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 71287-11-20 מדינת ישראל נ' דהן ואח'

6. הנתבע עודכן בהתקדמות ההליך ואף שלא הגיש את ראיותיו - התייצב לדיון קדם המשפט שנקבע ליום 7.1.2025. הנתבע הגיע ללא ייצוג משפטי ומסר שהוא מחכה למינוי עורך-דין מהסיוע המשפטי ושיוכל להגיש את ראיותיו בתוך 30 יום.
7. דיון ההוכחות נקבע באותו מעמד ליום 26.5.2025, אך גם אליו התייצב הנתבע ללא ייצוג וטען שאין בידו לנהל את הדיון. לאור האמור, ובהעדר מחלוקת עובדתית עניינית, ניתנה הוראה להגשת סיכומים בכתב על סמך החומר בתיק. התובע הגיש סיכומיו אך הנתבע לא הגיש על אף חלוף המועד ומתן התראה על כך.
8. בנסיבות אלו אין מנוס ממתן פסק דין על סמך החומר בתיק.
9. התובע מפנה להוראת [סעיף 42 בפקודת הראיות \[נוסח חדש\] תשל"א-1971](#) בה נקבע שרואים את הממצאים והמסקנות שנקבעו במשפט הפלילי כאילו נקבעו במשפט האזרחי. כמו כן, וממילא בהתאם להוראת [סעיף 42א\(א\)](#) בפקודה, הממצאים והמסקנות של פסק דין חלוט במשפט הפלילי המרשיע את הנאשם קבילים במשפט אזרחי כראיה לכאורה לאמור בהם. בענייננו הנתבע אף הודה בעובדות כתב האישום והורשע על פי הודאתו, וממילא לא ביקש לסתור את ממצאי ומסקנות הכרעת הדין וגזר הדין החלוטים. בנסיבות אלו לא קמה מחלוקת בשאלת אחריותו של הנתבע לנטען בתביעה, ויש להכריע בשאלת הנזק הנטען.

זכות יוצרים

10. ככלל יש לומר שתביעה להפרת זכות יוצרים בגין זיוף שטרי כסף אינה בהכרח התביעה ה'טבעית' או המיטבית בנסיבות של עבירת זיוף כסף. ספק אם המחוקק סבר ש[חוק זכות יוצרים תשס"ח-2007](#) אכן ישמש לתביעה כזו, שהרי עניינו המקורי והמהותי של החוק היה הגנה על יצירות האומנות כשלעצמן.
- עם זאת, אין בכך כדי לשלול כלי חוקי זה העומד גם לרשות התובע דנן, שממקד את טענותיו בטענת הפרת זכות היוצרים ובהבהרת העלויות והתשומות ביצירתה, ומסתפק במסגרת הפיצוי הקבוע בחוק ללא הוכחת נזק - חלף השקעת ממון ותשומות בהוכחת נזק כלכלי ממשי.
11. [סעיף 4\(6\) בחוק בנק ישראל תש"ע-2010](#) קובע שאחד מתפקידי בנק ישראל הוא הנפקת מטבעות והסדרת מערכת המזומנים במשק. [סעיף 44\(א\) בחוק](#) קובע שהסמכות הבלעדית להנפקת שטרות כסף היא לבנק ישראל.
12. בהתאם לתצהירו ונספחיו של רועי גרוס, מנהל היחידה לתפעול מזומנים במחלקת המטבע בבנק ישראל, עיצוב השטרות נבחר לראשונה בתולדות בנק ישראל והמדינה בתחרות עיצוב פומבית בה השתתפו למעלה מ-80 אומנים ומעצבים גרפיים מישראל שהגישו לוועדת הבחירה למעלה מ-100 הצעות עיצוב.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 71287-11-20 מדינת ישראל נ' דהן ואח'

הדמויות שעל השטרות נבחרו לאחר שנגיד הבנק קיבל את המלצתה של הוועדה לתכנון שטרי כסף מעות ומטבעות זיכרון להוקיר את פעולתם ותרומתם לחברה ולמדינה של המשוררים שנבחרו. תהליך העבודה היה מורכב ועתיר משאבים, במסגרתו עיבד הבנק את העיצובים הגרפיים שנבחרו והפך אותם לשטרות הניתנים לשימוש במשק, תוך שילוב אלמנטים, אמצעים וסימני ביטחון. בתום התהליך אושרו פרטי השטרות ע"י המועצה המנהלית של הבנק וממשלת ישראל, כנדרש על פי חוק.

זכויות הקניין הרוחני, לרבות זכות היוצרים בעבודת העיצוב, הן בבעלותו המלאה של בנק ישראל על פי הסכם התקשרות עליו חתם עם המעצבת.

13. על מנת להמחיש את היקף הנזק, מעבר לשטרות הספציפיים שנמכרו לסוכן המשטרתי, הצהיר מר גרוס שבמערכת הבנקאית נתפסו מבתי עסק שונים עוד כ-3,200 שטרות על סך כולל של כ-335 אש"ח, שזויפו לטענתו ע"י הנתבע, וזאת בהתאם למספרים הסידוריים שהוטבעו עליהם ואשר זהים למספרים הסידוריים של השטרות שזייף הנתבע ונתפסו ע"י הסוכן.

מר גרוס התייחס בתצהירו גם להיקף העצום של הנזקים המשקיים הרוחביים הנגרמים מזיוף כאמור אך הבהיר שלא בגינם מוגשת התביעה והם מתוארים אך לשם שלמות התמונה.

14. מר דורון סלובטיצקי, מנהל אגף הרכש בבנק ישראל, הצהיר גם הוא שבנק ישראל הוא הבעלים היחיד והבלעדי של מלוא זכויות הקניין הרוחני וזכויות היוצרים בשטרות. על פי תצהירו ונספחיו הבנק רכש את הזכויות מהמעצבת ועל פי חוק רק הוא מוסמך לייצר שטרות.

15. לנתבע לא הותר להעתיק, לזייף ולהשתמש בשטרות המזויפים והוא הורשע בהתאם.

מכאן שהנתבע הפר זכות יוצרים, כאמור בסעיף 47(א) בחוק זכות יוצרים תשס"ח-2007.

הנזק

16. ענייננו בתביעה לפיצוי ללא הוכחת נזק כאמור בסעיף 56 בחוק זכות יוצרים, ועל פי הוראת ס"ק (א) רשאי בית המשפט לפסוק לתובע פיצויים בלא הוכחת נזק בסכום שלא יעלה על 100,000 שקלים חדשים בשל כל הפרה.

17. חלק מהשיקולים שעל בית המשפט לשקול בקביעת הפיצויים פורטו בס"ק (ב) ולענייננו יש למנות, בין השאר, את היקף ההפרה; משך הזמן שבו בוצעה ההפרה; חומרת ההפרה; הנזק הממשי שנגרם לתובע והרווח שצמח לנתבע בשל ההפרה, להערכת בית המשפט; מאפייני פעילותו של הנתבע; ותום לבו של הנתבע.

18. מפרטי כתב האישום עולה שהנתבע זייף מאות שטרות כסף בערכים של 200 ₪, 100 ₪ ו-50 ₪. פרק הזמן בו נעשתה פעולת הזיוף נמשך כחצי שנה אך כטענת התובע אין לדעת מהו משך הזמן שבו הסתובבו (ואולי עוד יסתובבו) אותם שטרות מזויפים שלא נתפסו בידי הסוכן.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 71287-11-20 מדינת ישראל נ' דהן ואח'

19. חומרת ההפרה והנזק הנגרם במישור הפרת זכות היוצרים (להבדיל מהמישור הציבורי-כלכלי) הם לא מבוטלים, כאשר הבנק הציג את התהליך המורכב והנרחב בו נבחרו עיצובי השטרות ואת ההוצאות והתשומות הרבות שהושקעו בתהליך בחירת העיצוב, התאמתו לשימוש על שטרות ואישורו.

חומרת ההפרה והנזק בעקבותיה הם משמעותיים מאוד גם במישור הציבורי-כלכלי הרחב, בשל המשמעות של פגיעה בביטחון השימוש בכסף מזומן וזיוף שטרות במשק, אך הבנק הבהיר שתביעתו כאן מצומצמת לעילה אחת שמטרתה להגן על אינטרס מובהק של הבנק בזכות היוצרים של השטרות.

לפיכך, אין בקיומו של נזק משקי 'מובהק' יותר ורחב יותר כדי לחד מזכותו של בנק ישראל לתבוע את הנתבע לפיצוי ללא הוכחת נזק בגין הפרת זכות היוצרים כשלעצמה, ולצידה עומד הצורך ההרתעתי הגלום בפיצוי כאמור גם במישור הצר יותר של הפרת זכות יוצרים.

20. הרווח שצמח לנתבע על פי כתב האישום (ולא נדונו 'מכירות' נוספות של שטרות מזויפים) הוא אותה 'תמורה' בסך אלפי שקלים שקיבל מהסוכן, אך ברקע הדברים עומד הבנק על המשמעות הרחבה של זיוף שטרות כסף ועל כל אותם אנשים פרטיים ובתי עסק הניזוקים מכך.

21. משעה שעניינו בתביעה נגררת לפלילים הרי שחוסר-תום ליבו של הנתבע מובהק ומעשיו נעשו במודע ועל מנת לבצע עבירה פלילית ולהשיא לעצמו רווחים שלא כחוק.

22. באשר ל'מאפייני פעילותו' ותום ליבו של הנתבע, הרי שכפי שעולה מגזר-הדין שניתן בעניינו של הנתבע בשנת 2020, יש לו עבר פלילי מכביד ולחובתו מספר הרשעות וריצוי מאסרים.

בעת ניהול ההליך הפלילי מושא תיק זה נכנס הנתבע למסלול שיקומי שאמור היה להביאו לניהול שגרת חיים נורמטיבית, אך כאמור נראה שמאז גזר הדין ריצה עוד עונש מאסר ואף טען בדיון האחרון שהתקיים ביום 26.5.2025, כחמש שנים לאחר גזר הדין דנן, שהוא במעצר בית בגמילה ובשיקום יום.

23. ס"ק (ג) בסעיף 56 בחוק קובע שיראו הפרות המתבצעות במסכת אחת של מעשים, כהפרה אחת.

24. לפיכך, בבחינת שיעור הפיצוי בו יש לחייב את הנתבע, יש לבחון את טענת הבנק לפיה יש לראות את פעולות הנתבע כשש הפרות נפרדות וזאת בשל כך שזייף שלושה סוגי שטרות (50 ₪, 100 ₪, 200 ₪) ושלכל שטר יש שני צדדים שכל אחד מהם הוא מושא לזכות יוצרים בפני עצמו.

25. כאמור, כל צד של שטר הוא יצירה נפרדת שהיא מושא לזכות יוצרים נפרדת. כשעניינו בשטרות כסף ההפרה ה'כפולה' של שני צידי השטר מלמדת על חומרה יתרה היוצרת את העבירה הפלילית של זיוף שטר כסף על כל משמעויותיו.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 71287-11-20 מדינת ישראל נ' דהן ואח'

השאלה היא האם על אף מהות הזיוף יש לראות בכל צד של שטר כהפרה נפרדת של יצירה, והמשמעות של "הפרות המתבצעות במסכת אחת" היא ביחס לכמות הזיופים=ההפרות שנעשו (היינו תקרת פיצוי בענייננו של 600 אש"ח).

האם יש לראות בכל 'סוג' שטר שזויף כמסכת אחת שבה נעשו הפרות של שתי יצירות – האחת לכל צד של שטר (היינו תקרת פיצוי בענייננו של 300 אש"ח);

או שמא יש לראות בכלל פעולות זיוף השטרות כמסכת אחת בה הופרו היצירות בכל השטרות שזויפו באותו הינף (היינו תקרת פיצוי בענייננו של 100 אש"ח).

26. הפסיקה בעניין פרשנות סעיף 56(ג) בחוק אינה אחידה ומובהקת, והיא מתפתחת הן לאור הזיקה לדין הקודם (ובפרט סעיף 3א בפקודת זכויות יוצרים) ולהלכות שנפסקו על פיו, והן מטבע הדברים בשל אופיו העובדתי השונה של כל מקרה המובא לדיון.

הפסיקה ביקשה לערוך לאורך השנים הבחנות בין מספר הפרות של אותה יצירה ובין אירוע הפרה אחד בו נכללו מספר יצירות, תוך התלבטות בשאלה האם יש להתייחס למספר היצירות וההפרות תחת שיקולי 56(ב) לעניין היקף/חומרת ההפרה; האם יש לראות בהפרת כל יצירה כהפרה אחת, אף אם נעשו לגביה מספר פרסומים של אותה הפרה; והאם יש לראות בהפרת מספר יצירות באותו תוצר-מפר כ'מסכת אחת' שתיחשב להפרה אחת או שמא יש לראות בהפרת כל יצירה כהפרה נפרדת, אף אם צבר יצירות הופרו יחדיו.

27. סוג המקרים המהווה בסיס לאמת מידה לענייננו הוא אלו אשר בהם נבחן על פי החוק הקיים כיום מקרה שבו 'התוצאה המפרה' איגדה בתוכה מספר הפרות נפרדות.

הגישה התומכת בעמדת התובע בענייננו גורסת כי כאשר מופרות זכויות יוצרים של כמה יצירות נפרדות במקביל, לא יהיה זה נכון לראות בכך "מסכת אחת של מעשים", שכן לכל יצירה יש קיום וערך כלכלי עצמאי. זאת להבדיל ממקרה שבו מדובר בהפרות של אותה זכות יוצרים ביצירה אחת ברצף אחד של מעשים (כגון העתקה והעמדה לרשות הציבור), שאז ניתן לראות בכך מסכת אחת.

28. כך, לדוגמא, בפס"ד ראובני, בו נדון פרסום מפר של 15 תצלומים של התובעים שהופיעו יחדיו בספר אחד של הנתבעת, נקבע שמדובר ב-15 הפרות נפרדות שכן כל תצלום הוא מושא לזכות נפרדת ואין לראות בספר כ"מסכת אחת".

בית המשפט באותו עניין קבע כי 'הפרות של אותה זכות יוצרים ביצירות שונות לא תיחשבה כהפרה אחת (גם אם כל ההפרות נעשו באירוע אחד או בפרסום אחד), אלא כהפרות אחדות שמספרן הוא כמספר היצירות שהזכויות בהן הופרו'. מסקנה זו התחייבה לטעמו 'מהגיון הדברים ומהתכלית ההרתעתית של הסעיף והחוק, שהיא להגן על זכויות היוצרים, לקדם את היצירה המקורית ולצמצם ככל הניתן את כמות ההפרות'.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 71287-11-20 מדינת ישראל נ' דהן ואח'

השיקול שניתן היה שכל אחד מהתצלומים שנדונו הוא בחזקת יצירה מקורית ועצמאית, שחיבורה חייב השקעה של זמן, מאמץ, כשרון ומקוריות, ולפיכך יהא זה מוצדק לקבוע שכל אחת מהיצירות עומדת בפני עצמה - והפרה של הזכויות בה מחייבת פיצוי נפרד ועצמאי.

בית המשפט קבע עוד ש'לא יהיה זה נכון לקבוע כי הפרה של זכויות יוצרים ביצירות שונות היא שוות ערך מבחינת מספר ההפרות להפרת הזכויות ביצירה אחת בלבד. מסקנה מעין זו עלולה כמובן להביא לתוצאות שאינן סבירות, שלפיהן פרסום מפר אחד, בו נעשה שימוש בעשרות או במאות יצירות שזכויות היוצרים בהן הופרו, ייחשב כשווה ערך לעניין כמות ההפרות לפרסום המפר זכויות ביצירה אחת בלבד.

מסקנה מעין זו מעודדת למעשה את ריבוי ההפרות ולפיכך מנוגדת לתכלית הסעיף, שכן היא מתמרצת את המפר - משעה שהפר את הזכויות ביצירה אחת - להפר את הזכויות בעוד ועוד יצירות, כל עוד הדבר נעשה במסגרת אותו פרסום מפר'.

בית המשפט אף הוסיף והבהיר ש'אמנם, סעיף 56(ב) לחוק קובע כי בית המשפט יתחשב, לעניין הפיצוי הסטטוטורי, בהיקף ההפרה ובחומרתה. אולם כל עוד נקבע שמדובר בהפרה אחת בלבד, מוגבל בית המשפט בפסיקת הפיצויים על פי סעיף זה לפיצוי בסכום של 100,000 ש"ח, ומכאן נובע כי הפרה של הזכויות ביצירה אחת והפרה של הזכויות ביצירות רבות, כל עוד אלו נעשות באותה מסגרת, עשויות לזכות את התובע בסכום פיצויים של 100,000 ש"ח לכל היותר'. [\(ת"א 3560/09 אבי ראובני נ' מפה - מיפוי והוצאה לאור בע"מ, 6.1.2011\)](#).

29. בפס"ד חוג'יראת קבע בית המשפט שהמבחן השולט לצורך הקביעה האם עסקינן בהפרה אחת או במספר הפרות הוא מבחן הזכות שנפגעה. לפי מבחן זה יש לראות בהפרה של זכויות יוצרים שונות כהפרות עצמאיות ונפרדות, וכאשר מדובר בהפרה חוזרת ונשנית של אותה זכות יוצרים, הנטייה תהא לראות בכך כמעשה הפרה אחד [\(ת"א 2400-03-14 \(מחוזי חי'\) 15.3.2015 Computer.Kabushiki נ' אחמד חוג'יראת\)](#).

30. בפס"ד ג'.דבליו.ג'י בע"מ נדון מקרה בו הופרו זכויות יוצרים של התובעת בהעתקת תכנים ותמונות מאתר האינטרנט שלה ממנו היא מבצעת את מכירת היצירות, לאתר האינטרנט של הנתבעים המתחרים בה על מכירת אותם מוצרים. גם במקרה זה נקבע שמספר ההפרות הוא כמספר התמונות והתכנים שהועתקו.

ביהמ"ש קבע שהיצירות או הפרסום הכולל באתר לא מהווים "מסכת אחת של מעשים" על פי אותם נימוקים שנזכרו לעיל בפס"ד ראובני [\(ת"א 36461-12-11 \(מחוזי ים\) דבליו . ג'י. בע"מ נ' בר און שופ בע"מ, 24.9.2015\)](#).

31. בפס"ד אופק נדונה מחלוקת בין שני עסקים מתחרים המוכרים חליפות. התובע שכר צלם על מנת שיצלם באופן מקצועי 4 דוגמנים מקרב בני משפחתו וחבריו של התובע, כשהם לבושים בחליפות שהוא מוכר, ופרסם את התמונות לקידום מכירותיו. כעבור זמן התברר ש-18 מהתמונות שצולמו עבור התובע מופיעות באתר האינטרנט של הנתבע.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 71287-11-20 מדינת ישראל נ' דהן ואח'

לצורך קביעת הפיצוי על פי סעיף 56(ג) בחוק קבע בית המשפט שמבחינת היקף ההשקעה וייחודיות היצירה ועצמאותה, ניתן לראות בתמונות כארבע יצירות נפרדות, כך שצילומי כל דוגמן מהווים יצירה והפרה נפרדת (ת"א (מחוזי חי') 27730-07-16 אופק שחידם נ' נגיב שחאדה, 18.4.2017).

32. דוגמא אחרונה לעניין זה היא בפס"ד ביטון, בו נדונה תביעה של מט"ח (המרכז לטכנולוגיה חינוכית) המפתח ומוציא לאור ספרי לימוד שונים. התביעה הוגשה נגד הנתבע, המנהל עסק בו משווקים ומופצים בין היתר ספרי לימוד, בטענה למכירת 16 כותרים של ספרים מזויפים המעתיקים את ספרי מט"ח (היינו 16 'סוגי' ספרים שנמכרו במספר רב של עותקים).

גם בהליך זה חזר בית המשפט על עיקרון ההנמקה שניתנה בפס"ד ראובני לעיל וקבע שעל אף שבוצעה למעשה מסכת של רכישת ספרים והצעתם למכירה, מדובר במספר הפרות של זכויות שונות, כמספר הכותרים שזכות היוצרים בהם הופרה. לפיכך, קבע ביהמ"ש, כאשר מופרות זכויות יוצרים של מספר יצירות נפרדות במקביל, לא יהא זה נכון לראות בכך "מסכת אחת של מעשים" שכן לכל יצירה יש קיום וערך כלכלי עצמאי (ת"א (מחוזי חי') 10689-12-17 המרכז לטכנולוגיה חינוכית נ' אלי ביטון, 2.10.2019).

33. מקרים בהם ראה בית המשפט סדרת הפרות כהפרה אחת היו על פי רוב כאשר אותה הפרה הייתה הלכה למעשה של יצירה שלמה אחת, כגון תמונה אחת שפורסמה במספר תכניות טלוויזיה של אותו ערוץ (ת"א (מחוזי י-ם) 9260-09-12 זום 77 א.ש (2002) בע"מ נ' מדינת ישראל - הטלוויזיה החינוכית הישראלית, 16.1.2014); או תוכנת מחשב שהופצה למספר לקוחות (ת"א (מחוזי ת"א) 38918-12-09 דני-אל פתרונות תוכנה מתקדמים בע"מ נ' גיל סנפיר, 9.4.2014); וכן ת"א (מחוזי מרכז) 26303-06-13 ערנת טק בע"מ נ' דור.טק שיתוף מערכות בע"מ, 17.1.2019).

34. מקרה מעט שונה נמצא בפס"ד וכסלר, שם נדונו מספר הפרות של מספר גורמים כשחלקן התבררו לפי הדין הקודם וחלקן לפי הדין הקיים כיום. לאחר שנקבע שישנם גורמים 'עיקריים' שהפרו את זכות היוצרים של התובע במספר יצירות שאוגדו בלוח שנה (ונדונו לפי הדין הקודם) - נדון עניינה של חברת העיצוב שהעלתה את הלוח לאתר האינטרנט שלה.

בעניין אחרון זה קבע בית המשפט שיש לראות בהעמדת העבודות לרשות הציבור באתר האינטרנט של המעצבת, כחלק מדוגמאות של עבודות נוספות שביצעה עבור לקוחות, כהפרת זכות יוצרים אחת. על פי קביעת ביהמ"ש שם, הנסיבות הצביעו על כך שהצגת יצירותיו של התובע אינה הדומיננטית ואין לפרסומן ערך עצמאי, אלא לוח השנה שעוצב הוא ה"יצירה" שיצרה הנתבעת ואשר מוצגת לציבור, גם אם בתוכה נכללים אותם ציורים של התובע (ת"א (מחוזי ת"א) 64345-05-16 עזבון וכסלר נ' מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ, 19.9.2021).

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 71287-11-20 מדינת ישראל נ' דהן ואח'

35. בחזרה לענייננו, אומנם נכון הוא שהעתקת כל יצירה של צד-שטר כשלעצמה היא העתקה מפרה (אף שמבחינת הנתבע הספציפי כאן אין לה כל ערך כשלעצמה), אך בלעדי העתקת הצד השני לא יהיה בענייננו זיוף שטרות שהוא מהות העבירה שבגינה הוגשה התביעה הנגררת.

לצד זאת, עניינה של התביעה הוא הפרת זכות היוצרים בכל יצירה, ולא רק זיוף השטר כיחידת-מטבע. כך, לדוגמא, לו היה אדם מפר את זכות התובע בהעתקת צדו האחד של שטר לפרסומת שהוא עורך לעסק פיננסי – יתכן שיכול היה התובע להגיש תביעה על העתקת צד זה בלבד.

36. לאור האמור אני סבורה שיש לפרש את הוראת סעיף 56(ג) בחוק כפי שתואר בפס"ד ראובני לעיל ובפסיקה שבאה בעקבותיו, כך שכל צד של שטר הוא יצירה בפני עצמו שהזכות בה הופרה. ההדפסה של השטרות במספר רב של עותקים ומכירתם ללקוחות השונים היא לטעמי הימסכת האחת שתכלול בסעיף 56(ג) בחוק.

37. עניין נפרד, שאינו מתעורר במקרה דנן, הוא האם כל הפעלה של ציוד הזיוף להוצאת סדרת שטרות מזויפים תחשב להפרה נפרדת, או שאותה התייחסות בסעיף 56(ג) לעיל ליסדרת מעשים תחול גם על מי שעשה כן מספר פעמים: דינו של מי שזייף פעם אחת כמות שטרות מסוימת (וכמובן שיש לבחון מהי הכמות שזויפה) שונה מדינו של מי שעשה זאת מספר פעמים. באותה מידה דינו של מפיץ באירוע יחיד אינו דומה לדינו של מפיץ שעשה זאת במספר אירועים.

ההכרעה בהכרח תלויה בנסיבות שיוכחו, ויתכן שחלק מהמקרים יוכרו כמסכת נפרדת וחלק יבחנו תחת סעיף 56(ב) לעניין חומרת ההפרה והיקפה.

סוגיות אלו אינן מתעוררות כאמור בענייננו כאשר לא נדון מספר הפעמים בהן הופעלו מכונות הזיוף וכתב האישום מתייחס לשתי 'מכירות' בפועל ופעם שלישית שככל הנראה לא הושלמה.

38. בענייננו, ובהינתן תביעה אזרחית הנגררת לפלילים, נראה שיש לפסוק פיצוי כולל המתחשב מחד בטענות התובע להפרות זכות היוצרים ולנזק הנגרם מהפרות אלו ומאידך לוקח בחשבון את מצבו האישי של הנתבע כפי שטען לו בדיונים אליהם התייבב.

39. בנסיבות אלו סבורני שנכון יהיה להעמיד את הפיצוי הכולל בתיק על סך של 240 אש"ח.

אבהיר שהתייחסות לכל צד-שטר כיצירה נפרדת מנתקת את ההקשר של היותה חלק מזיוף שטר כסף, ובהינתן השיקולים שפורטו לעיל על פי סעיף 56(ב) יביא הדבר להערכת פיצוי (לכל אחת מ-6 ההפרות הנפרדות) שיהיה בהכרח נמוך יותר מהפיצוי שיוערך (לכל הפרה בנפרד) במקרה בו תיבחן הפרה של כל 'סוג שטר' (היינו שני צדי השטר כ'מסכת אחת'). הפרה זו צדדית זו היא שהביאה לעבירת זיוף השטרות על משמעויותיה הרחבות ולאור חומרתה היתרה היא מצדיקה פיצוי בשיעור גבוה יותר ביחס לשלוש הפרות של שלושה סוגי שטרות.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 71287-11-20 מדינת ישראל נ' דהן ואח'

40. כך או כך, ולנוכח התוצאה אליה הגעתי לאחר שקילת השיקולים המנחים בקביעת סכום הפיצויים כמפורט לעיל, אין למחלוקת באשר למספר ההפרות (3 סוגי שטרות או 6 צדי שטרות) נפקות של ממש שכן התוצאה הכספית הכוללת בשני המקרים היא זהה.

סוף דבר

41. ענייננו בתביעה כספית נגררת לפלילים נגד נתבע שהורשע על פי הודאתו בזיוף שטרות כסף.
42. התובע הוכיח את התשומות הרבות שהושקעו בבחירת ורכישת זכות היוצרים בעיצוב של כל צד של שטר והוא זכאי לפיכך לפיצוי על פי חוק בגין הפרת זכויותיו.
43. כמוסבר לעיל, בין אם יוערכו מספר ההפרות על פי 6 יצירות של צדי השטרות ובין אם יוערכו על פי 3 סוגי שטרות - שיעור הפיצוי הכולל בו מחויב הנתבע לפצות את התובע עומד בשני המקרים על סך של 240 אש"ח.
44. הנתבע יישא בנוסף בהוצאות התובע ובשכ"ט בא-כוחו בסך כולל של 25,000 ₪.

ניתן היום, כ"ו חשוון תשפ"ו, 17 נובמבר 2025, בהעדר הצדדים.

מניקה במקי, שופטת

